

Ukrajinské obilie? Krátkodobý, ale aj dlhodobý problém

Problematika ukrajinského obilia naberá na obrátkach. Pred blížiacimi sa parlamentnými voľbami sa stala mimoriadne zaujímavou a diskutovanou témou aj u nás.

Olejom do ohňa bola avizovaná žaloba Ukrajiny na Poľsko, Maďarsko a Slovensko za to, že odmietli ukončiť zákaz dovozu ukrajinských poľnohospodárskych produktov. Následne však po rokovaní ministra pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR Jozefa Bíreša so svojím ukrajinským rezortným partnerom žalobu pozastavili. Hovorí sa predovšetkým o vytvorení systému obchodovania s obilím na základe vydávania a kontrolovania licencií výmenou za zrušenie zákazu dovozu agrokomodít na naše územie. Poľnohospodári situáciu pozorne sledujú. V skladoch sa im totiž hromadí tohtoročná úroda, o ktorú nie je veľký záujem. Karty výraznejšie nezamieša ani kompenzácia za dovozy ukrajinského obilia pre našich pestovateľov pšenice.

Kompenzáciu vítame

„Keď neprší, aspoň kvapká, ako sa hovorí. Je to málo, ale na druhej strane sme vďační aj za to,“ komentuje kompenzáciu vo výške 15,7 mil. eur alebo 38 eur na 1 hektár výkonný podpredseda Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory (SPPK) Andrej Gajdoš. Pôdohospodárska platobná agentúra vyplatí financie oprávneným žiadateľom automaticky, bez ďalšieho papierovania. Suma sa rozratáva medzi 8-tisíc subjektov.

Financie však nekompenzujú celkové straty našich poľnohospodárov, ktoré boli v minulom roku v stovkách miliónov eur. Ukrajinské obilie na skŕmenie zvierat sa ponúkalo aj za 50 eur za tonu, čo je v našich podmienkach likvidačné. „Keď je dobrý rok, tak poľnohospodár na jednom hektári dokáže vypestovať od 6 do 8 ton napríklad pšenice. Rozdiel medzi minuloročnými cenami a tohtoročnými cenami je až okolo 200 eur, takže si to rýchlo dokážeme vynásobiť – 1400 eur vs. 38 eur. Treba však dodať, že minulý rok boli ceny komodít vyššie ako štandardne. V každom prípade každé euro navyše na hektár poteší,“ dodáva Andrej Gajdoš.

Slabý dopyt po domácej produkcii

Situácie je vážna, po slovenskom obilí je momentálne slabý až žiadny dopyt. Podľa Združenia pestovateľov obilnín, ktoré je členom SPPK, je domáce obilie na Slovensku takmer nepredajné a trh aktuálne stagnuje. „Plnia sa iba vopred podpísané obchodné dohody s domácimi odberateľmi. Ich nároky na potravinársku kvalitu pšenice však často vedú k jej nákupu zo zahraničia. Uzatvárajú sa iba krátkodobé kontrakty, ktoré nezaručujú domácim producentom odbyt v ďalšom období, a tým zvyšujú nervozitu, nestabilitu a tlak na zníženie ceny,“ hovorí združenie vo svojom stanovisku.

Polnohospodári zrejme márne čakajú na systémové celoeurópske riešenie, európske členské krajiny sú nejednotné v názore, ako ochrániť európsky trh. Naši pestovatelia aktuálne ceny za obilie nepokrývajú náklady na vstupy do výroby a už vôbec im neumožňujú plánovať ďalšie investície.

Čo v budúcnosti?

Predseda Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory Emil Macho preto upozorňuje, že reagovať musíme nielen krátkodobo, ale aj s ohľadom na to, ako vývoz ukrajinských agrokomodít zmení postavenie slovenských poľnohospodárov a potravinárov v budúcnosti. „Pokiaľ sa reálne a z dlhodobého hľadiska problém ukrajinského obilia a vstupu Ukrajiny na voľný trh Európskej únie nevyrieši a pokiaľ nebudeme chcieť zlikvidovať slovenské poľnohospodárstvo, tak takéto jednorazové pomoci a kompenzácie budú pribúdať. Určite ich bude viac. Na obzore je totiž ďalší problém s cukrom alebo kukuricou,“ predpovedá vývoj v najbližších mesiacoch predseda komory.

Situáciu sťažuje aj fakt, že Európska únia nie je v tejto veci jednotná. Španielsko, Taliansko či Nemecko s dovozom ukrajinskej pšenice nemajú problém. Potrebujú rovnako nakrmiť zvieratá a lacnejšie obilie z Ukrajiny je pre nich zaujímavé. „Niekdedy napríklad do Talianska alebo Rakúska vozili pšenicu a kukuricu Slováci. Teraz to tam bude voziť úplne prirodzene Ukrajina, lebo dokáže dodať lacnejšie. Z dlhodobého hľadiska preto treba nájsť odpoveď na to, čo urobíme, keď Ukrajina vstúpi do priestoru voľného trhu Európskej únie. Ja tvrdím, že daňou za tie skvelé veci, ktoré aj ten vstup Ukrajiny do Európskej únie prinesie, bude, bohužiaľ, európske poľnohospodárstvo. Pretože

jedna zo silných vecí, ktoré Ukrajina má, je práve to poľnohospodárstvo,“ dodáva predseda SPPK Emil Macho.